

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 626
din data de 19.10.2022

Dosar nr.: 6/2022

Petiția nr.: 60/04.01.2022

Petent (ă):

Reclamată:

Obiect: afirmații jignitoare la adresa petentului în cadrul ședinței de Consiliu Local

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

1.

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

2. .. primar al UAT a Mun. Baia Mare ..

II. Citarea părților

3. Având în vedere contextul evoluției epidemiologice determinate de răspândirea virusului SARS-CoV-2, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a informat părțile cu privire la faptul că au posibilitatea de a Având în vedere contextul evoluției epidemiologice determinate de răspândirea virusului SARS-CoV-2, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a informat părțile cu privire la faptul că au posibilitatea de a trimite punctul de vedere în scris (precum și orice alte acte sau dovezi), soluționarea speței urmând a se face în lipsă, cu acordul acestora.

4. Prin adresa nr. 60 din 25.01.2022 a fost citat petentul, iar prin adresa nr. 558 din 25.01.2022 a fost citată partea reclamată. (filele 26-27 la dosar)

5. Procedură legal îndeplinită.

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

6. Prin adresa nr. 60 din data 04.01.2022 (fila 1 – 23 la dosar) petentul, consilier U.S.R. reclamă afirmațiile discriminatorii făcute la adresa sa, în cadrul ședinței de Consiliu Local, de către Primarul Mun. Baia Mare, .. din data de 09.12.2021.

7. Petentul susține faptul că în cadrul ședinței de Consiliu Local s-au dezbătut două subiecte sensibile pentru Baia Mare, și anume: dezăpezirea și salubritatea stradală, partea reclamată adresându-i în plenul ședinței cuvinte și expresii jignitoare, precum

nebun la cap, nemernic, prost, mizerabil, nesimțit, jegos, farsor, escroc, bă se vede pe fața ta și după culoarea pe care o ai, băi rom ce ești, angajat la Drusal (societatea care prestează servicii de salubritate, respectiv colectarea gunoiului menajer, acesta nefiind angajatul societății menționate).

8. În anexă a fost depus transcriptul ședinței Consiliului Local:

DI. primar: Dacă îmi permiteți, să vă explic, în primul rând urgența. Având în vedere faptul că societatea Drusal nu a respectat prevederile legale, de a desfășura, pe o perioadă de 90 de zile, serviciul de salubritate stradală, în municipiul Baia Mare, fapt pentru care am sesizat ANRSC, pentru anularea licenței, respectiv am emis un aviz constatat negativ, pentru prestarea contractului, dar nu doar acesta este motivul avizului negativ, ci și modul în care au prestat în ultimii 2 ani, anii contractuali, au prestat serviciile de salubritate în municipiul Baia Mare, fapt pentru care nu vor mai putea să participe la niciun fel de licitație pe teritoriul României. Această societate, bineînțeles că are în continuare contractul de ridicare a gunoiului, transport al gunoiului, sortare a gunoiului, tratare mecano-biologică a gunoiului, respectiv depozitare a gunoiului, aceste operațiuni sunt încadrate în 2 contracte, partea de colectare, de ridicare a gunoiului.....

DI președinte de ședință: Bun, dacă sunt alte luări de cuvânt pe marginea acestui subiect?

DI ...: Aș dori să iau cuvântul domnule președinte.

DI președinte de ședință: Vă rog domnule ...

DI ...: Domnule primar, ați fost întrebat în Catedrală dacă sunt restanțe financiare vizavi de Drusal

DI. primar: Nu, nu sunt restanțe, nu sunt obligații de plată, vă mai spun încă o dată, nu sunt obligații de plată restante față de Societatea Drusal

DI ...: Lăsați-mă să finalizez întrebarea.

DI. Primar: Nu, nu, nu vă spun ei și vă spun și de ce ca după aceea să ne înțelegem . DI ...: Cei de la Drusal...

DI. primar: Ascultați-mă, mă piș pe ăia de la Drusal, și vă spun public, uitați, public în fața băimărenilor, că-s niște escroci care și-au bătut joc de acest oraș, da..

DI ...: Cei de la Drusal au făcut o conferință de presă.

DI. primar: Nu mă interesează minciunile celor de la Drusal, mă interesează faptul că ieri am câștigat în instanță, atragerea răspunderii consiliului județean și a ADI deșeuri pentru faptul că nu avizează și nu reglementează situația plăților către Societatea Drusal. Dacă ei nu avizează, ceilalți nu aprobă tarifele automat nu poate municipiul Baia Mare să plătească fără să fie tarifele legal aprobate și fără să existe avizarea facturilor, unu. Dar o să plătească consiliul județean, consiliul județean va plăti diferența de la 250 la 650 pe care am plătit-o noi băimărenii ca niște proști, o să plătească consiliul județean, vă garantez eu, pentru că îi vom da în judecată în raport cu acest lucru și doi, vreau să vă spun că la salubritate stradală toate fracturile și toate situațiile de plată sunt obiectul unui litigiu pe care l-am inițiat și sunt două litigii pe care le-a inițiat ori Societatea Drusal ori municipiul Baia Mare. Eu astăzi finalizez împreună cu specialiștii în salubritate, mediu și

așa mai departe, tot ceea ce înseamnă acțiune în instanță cu privire la realizarea contractului de salubritate stradală, toate prejudiciile aduse municipiului Baia Mare vor fi introduse în acest proces, așadar atâta vreme cât o instanță nu se pronunță nu este obligație de plată. Ca să fim riguroși. Dacă dumneavoastră vreți să puneți presiune ca să le dăm noi bani Drusalului treaba dumneavoastră, dar eu nu plătesc nici un ban nemeritat Drusalului. Oamenii ăștia nu au lucrat, nu și-au prestat contractul pe care îl aveau, nu și-au respectat obligațiile, niciodată, nici măcar o secundă nu au respectat contractul. Și de ce să le plătim, de ce să le plătim.

DI ...: Nu putem dialoga civilizat. Vă rog lăsați-mă să...

DI. primar: Noi nu dialogăm, eu nu am de ce să dialoghez cu dumneavoastră, v-am spus.

DI ...: Dumneavoastră ați spus că nu sunt restanțe financiare către Drusal. Drusalul a ieșit public într-o conferință de presă și au spus că sunt restanțe financiare de aproximativ 10. 11 luni, că anul acesta practic nu au fost operate plăți conform contract, conform anexe, conform inspecțiilor care s-au făcut pe teren și care au demonstrat că și-au făcut treaba. Acuma cineva...

DI. primar: Cum și-au făcut treaba, treaba înseamnă 100%, dacă eu cumpăr o mașină de la cineva și mi-o dă fără uși, da asta nu înseamnă că mașina e completă. Vrei să plătesc o mașină fără uși, dumneavoastră sunteți normal la cap.

DI ...: Undeva există o minciună, domnule primar.

DI. primar: DI ..., eu nu spun că ei nu au facturat, dar dumneavoastră înțelegeți, dumneavoastră sunteți un escroc acum.

DI ...: Ar fi jenant de-a dreptul să vă prindem cu o minciună.

DI. primar: **Sunteți un escroc**, ascultați-mă, pentru că ignorați ce vă spun eu. Dumneavoastră considerați că noi dacă vrem să cumpărăm o mașină și escrocii ăia ai dumneavoastră ne dau o mașină fără uși, da mașina funcționează, noi trebuie să o luăm, s-o plătim, dar sunteți normal la cap, ce spuneți? Da pe cuvântul meu, deci dumneavoastră faceți trafic de influență pentru Societatea Drusal să le dăm banii, să vă dea ce?

DI ...: Nu este nici un trafic de influență, eu am întrebat dacă ați onorat plățile.

DI. primar: Nu am onorat nici o plată, îi dăm în judecată să ne dea ei bani, nu noi lor, pentru ce să le dăm, pentru 10% cât au făcut curățenie în oraș. Eu nu am nevoie, și nici dumneavoastră, și nici băimărenii, să facă ei pe jumătate sau pe sfert curățenie, ei trebuie să facă 100%. Trebuiau să aibă 120 de oameni, nu au avut niciodată mai mult de 40 în acest oraș.

DI ...: Se demonstrează că ați mințit în Catedrală.

DI. primar: Tu ești normal la cap, domnule ..? Bă omule bun, tu nu înțelegi că nu avem nici o restanță de plată, atâta vreme cât o instanță de judecată nu stabilește clar obligația de plată?

DI ...: Haideți să formulăm altfel întrebarea: anul ăsta ați plătit ceva?

DI. Primar: **Bă, da tu ești nebun la cap**, reprezinți municipiul Baia Mare și pe cetățeni, vrei să plătim pentru ce nu au făcut, măi omule, vrei să plătim pentru ce nu au făcut, tu chiar pe față faci, **mă angajat al Drusalului, domnule .., angajat al Drusalului,**

mă angajat al Drusalului. Mă, tu vrei să le plătim ce nu au făcut, mă. Nu le plătim, că nu-i legal să le plătim un contract care nu l-au făcut. Ai înțeles, măi .., măi nemernic ce ești.

DI ...: În ultimile șase luni, ați efectuat plăți pe facturi?

DI. primar: Nu mai efectuăm nici o plată pentru servicii prestate într-un mod nesatisfăcător, ai înțeles. DI ...: Practic, nu ați plătit, deci ați mințit.

DI. primar: Ce să plătim, bă nebunule, **bă tu ești prost sau te faci că ești prost. E vorba de orașul ăsta, mizerabilule, e vorba de orașul ăsta, stai tu în mizerie, dar nu vreau să stea orașul ăsta în mizerie, stai tu cu USR-iștii tăi în mizerie. Bă, orașul ăsta nu trebuie să stea în mizerie și nu trebuie să măture cum măture tu acasă, când îți bagi sub covor mizeria, orașul ăsta trebuie să fie curat de la cap la coadă. Și când o să fie curat de la cap la coadă, atunci o să plătim, mă, până atunci eu nu plătesc ceea ce nu se prestează, ai înțeles, angajat al Drusalului, ce ești tu.**

DI ...: Eu am plătit niște bani către primărie..

DI. primar: Băi fraiere, tu nu înțelegi, că ce ai plătit tu este pentru contractul cu consiliul județean mă, băi, tu nu înțelegi că tu încurci salubritatea stradală cu salubritatea menajeră? Tu înțelegi că încurci salubritatea stradală cu menajeră, mă? Tu vorbești despre contractul cu consiliul județean respectiv cu ADI deșeuri pentru ridicarea gunoiului, tu asta vorbești acum. Acum un minut vorbeai despre facturile pentru salubritatea stradală, hotărăște-te mă.

DI ...: Am înțeles domnule primar, am înțeles.

DI. primar: **Ce ai înțeles? Nu ai înțeles nimica, mă. Bă, nu ai înțeles nimic, mă. Ești un nemernic, ești un prost, ești un nesimțit, ești un farsor, ești un jegos. Bă, se vede pe fața ta, și după culoarea pe care o ai, mă.**

DI președinte de ședință: Bun, dacă mai sunt alte luări de cuvânt, domnule Ardelean v-ați înscris dumneavoastră.

DI ...: Stimați colegi, sigur că de fiecare dată când discutăm despre aceste firme prestatoare de servicii constat că...

DI. primar: Nu vorbim despre aceste firme, vorbim despre niște escroci și despre niște oameni care în numele băimărenilor fac trafic de influență pentru societăți comerciale.

DI ...: Așa este, domnule primar, chiar voiam să spun că...

DI. primar: Deci eu sunt șocat, pe cuvântul meu, de ce văd, de calitatea morală a unor consilieri locali. Mi-e rușine, pe cuvântul meu dacă nu.

DI ...: Domnule primar, stimați colegi, pe de o parte l-am auzit pe domnul .. că...

DI. Primar Bă, nu vă bateți voi joc de orașul ăsta, mă, bă, nu are nici o vină că, unii dintre voi că nu vă convine că eu sunt primarul orașului dar nu vă bateți joc de oamenii din orașul ăsta, să vă bată Dumnezeu pe voi, mă. Bă nu vă bateți voi joc de băimăreni pe șmecheriile pe care le aveți voi, mă.

DI ...: De zece ani de zile..

DI. primar: **Ascultă mă nemernicule, nu-ți bate joc de orașul ăsta, băi, rom ce ești, angajat la Drusal, băi angajat al Drusalului, nu mai face din astea. Bă, nu-ți bate joc de cetățenii orașului, lasă-i să trăiască în curățenie, mă.**

DI președinte de ședință: Stimați colegi, haideți vă rog frumos să păstrăm un ton mai jos.

DI . . .: Deci astea sunt niște provocări care le face în permanență domnul ..., domnule președinte vă rog să interveniți pentru că nu se poate în condițiile astea să se desfășoare o ședință.

DI. primar: Bă, du-te mai bine în cimitir și îți plânge mama, nu ai fost în stare de când a murit, Dumnezeu să o odihnească, să duci o floare la mormânt.

DI . . .: Domnule primar, v-am rugat să puneți camere acolo.

Susținerile părții reclamate

9. -

IV. Motivarea în fapt și drept

Legislație și principii

10. **O.G. nr. 137/2000**, la art. 2 alin. 1 prevede: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.*

11. Astfel se poate considera discriminare:

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

12. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al **O.G. nr. 137/2000**: *„exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”*).

13. Prin nediferențiere judecătorii Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: *„art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară” (Marckx împotriva Belgiei, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (Van der Mussele împotriva Belgiei, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (Fredin împotriva Suediei, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit, 30 iulie 1998, §75).*

14. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

15. Criteriile enumerate de **O.G. nr. 137/2000** sunt doar ilustrative, nu exhaustive, precizând *„sau oricare alt criteriu”*, însă aceste criterii, conform cazuisticii CEDO, trebuie să reprezinte caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane

pot fi deosebite unele de altele (**Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei**, 7 decembrie 1976, §56). „Art. 14 nu protejează împotriva oricărui tratament diferențiat ci doar împotriva acelor care se bazează pe o caracteristică identificabilă, obiectivă sau personală ori pe «statut», pe baza cărora o persoană sau un grup de persoane se diferențiază între ele” (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §55), menționând că noțiunea „orice altă situație” trebuie să se interpreteze cât mai larg posibil (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §56-61), cu atât mai larg cu cât dreptul atins este considerat a fi mai important (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §62).

16. În cauza **S. Coleman împotriva Attridge Law, Steve Law (C-303/06)** Curtea de Justiție a Uniunii Europene a arătat că interzicerea discriminării directe nu este limitată la persoanele care ele aparțin unui grup caracterizat printr-un anume criteriu; în cazul în care cineva tratează o persoană care nu are el însuși caracteristica respectivă într-un mod mai puțin favorabil decât este, a fost sau va fi tratat într-o situație asemănătoare cu o altă persoană și este dovedit că tratamentul defavorabil a cărui victimă este această persoană se întemeiază legăturii cu persoane caracterizate prin acel criteriu, un astfel de tratament este contrar interzicerii discriminării directe. Acest tip de discriminare, în literatura de specialitate, a fost definit ca discriminare prin asociere.

17. Totodată, conform jurisprudenței CEDO, discriminarea bazată pe un criteriu presupus reprezintă discriminare (**Timishev împotriva Rusiei**, 13 decembrie 2005, §55-56).

18. Privind restrângerea drepturilor petentului, Colegiul director se raportează la prevederile art. 15 din **O.G. nr. 137/2000**: „*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.*”

19. **Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale** (cunoscut în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare: „*Exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau unor sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.*” Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază:

„comportă îndatoriri și responsabilități”. Totodată art. 17 al **Convenției** interzice abuzul de drept: „Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmarește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.”

20. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) analizează, în ordine, următoarele aspecte:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin
 - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
 - calitatea normei juridice, și anume
 - accesibilitatea;
 - precizitatea;
 - previzibilitatea norme;

• legitimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de Convenție (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);

- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

21. **În mod evident, orice sancționare a limbajului discriminator, chiar și doar printr-un avertisment de natură contravențională, reprezintă o limitare a libertății de exprimare.**

22. Privind legalitatea restrângerii, situația din România este cât se poate de clară. **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** promovează respectarea dreptului la demnitate; există și o protejare a dreptului la demnitate prin art. 15 al **Ordonanței de guvern nr. 137/2000 privind combaterea tuturor formelor de discriminare**, republicată, accesibilă (prin publicarea în **Monitorul Oficial al României**), cu sancțiuni evidente.

23. Legitimitatea sancționării este dată prin nevoia de a proteja, în principal, reputația și drepturile altora, dar se poate invoca, spre exemplu, și siguranța publică, apărarea ordinii, protecția moralei etc.

24. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, CEDO a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu:

- a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);
- b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care offensează, șochează sau

incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângeri trebuie stabilite în mod convingător (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);

c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49); astfel, între altele, în contextul opiniilor religioase și credințelor este legitimat să se includă obligația de a evita pe cât se poate expresii care, în mod gratuit, ofensează alții, profanează sau care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbateră publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane; statele au o marjă de apreciere când reglementează libertatea de exprimare în relație cu afirmații care ofensează convingerile personale, în special cele morale sau religioase (ex. **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);

d) în cazul moralității nu este posibil să se ajungă la un concept uniform european privind semnificația religiei în societate; chiar și în interiorul unui stat pot exista variații ale conceptului; prin urmare nu este posibil să se ajungă la o definiție comprehensivă privind ce reprezintă o limitare permisibilă a libertății de exprimare dacă exprimarea se îndreaptă împotriva sentimentului religios al altora; o marjă de apreciere trebuie lăsat prin urmare autorităților naționale în a stabili necesitatea unei astfel de limitări; această situație însă nu exclude o supervizare din partea CEDO (ex. **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50);

e) îndatoririle și responsabilitățile legate de exercitarea libertății de exprimare au o semnificație specială în situații de conflict sau de tensiuni, o grijă particulară trebuie manifestată față de vehicularea prin presă a limbajului urii sau a promovării violenței (ex. **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 63);

f) toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar ca în societățile democratice să se sancționeze sau chiar să se prevină orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță, cu condiția ca orice formalitate, condiție, restricție sau amendă impusă să fie proporțională cu legitimitatea invocată (ex. **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 40);

g) art. 17 al Convenției previne ca grupurile totalitare sau persoanele care incită la ură rasială să exploateze în propriul interes principiile enunțate, întrucât scopul acestor grupări este de a distruge drepturile și libertățile; această prevedere se referă și la activitățile politice (ex. **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979);

h) abuzul cu libertatea de exprimare nu este combatibil cu democrația și drepturile omului, încalcă drepturile altora (ex. **WITZSCH împotriva GERMANIEI**, nr. 7485/03, 13 decembrie 2005);

- i) anumite expresii concrete reprezintă un limbaj al urii, care pot insulta indivizi sau grupuri de persoane, iar aceste expresii nu se bucură de protecția articolului 10 al **Convenției** (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 35);
- j) atacurile vehemente împotriva grupurilor religioase sau etnice sunt incompatibile cu valorile proclamate și garantate de Convenție, și anume toleranța, pacea socială și nediscriminarea (ex. **NORWOOD împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 23131/03, 16 noiembrie 2004);
- k) se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă; statele au o anumită marjă de apreciere privind existența nevoii, dar această apreciere se completează cu supervizarea europeană atât a legislației cât și a modului de aplicare al legislației de instanțele independente; CEDO este împuternicit să ofere interpretarea în ce măsură restricția sau sancționarea este reconciliabilă cu libertatea de exprimare (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);
- l) în exercitarea supervizării, CEDO analizează atât conținutul cât și contextul afirmațiilor în cauză; restrângerea trebuie să fie proporțională cu legitimitatea restrângerii, autoritățile trebuie să justifice relevanța și suficiența lor (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31; trebuie să existe o proporționalitate între impactul afirmației sancționate și sancțiune (ex. **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 40); orice formalitate, condiție, restricție sau penalitate impusă considerată a fi necesară într-o societate democratică pentru sancționarea sau chiar prevenirea atacurilor indecente asupra obiectelor venerației religioase trebuie să fie proporționată cu scopul legitim urmărit (ex. **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);
- m) **Convenția** nu lasă prea mult spațiu restricțiilor în domeniul discursurilor politice sau discursurilor care ating interesul general; permisivitatea privind criticile față de guvern trebuie să fie mai pronunțată decât privind cetățeni privați, chiar și politicieni; într-un sistem democratic acțiunile guvernului trebuie urmărite îndeaproape nu doar de către autoritățile legislative și judiciare, dar și de opinia publică; poziția dominantă ce ocupă guvernul îi recomandă să nu utilizeze sancțiunile penale, întrucât are alte posibilități de a răspunde la atacuri și critici injuste; autorităților competente ale statului rămân suficiente posibilități de a adopta, în calitate lor de garanți ai ordinii publice, măsuri de sancționare adecvate fără ca acestea să devină excesive; totuși în situația în care afirmațiile incită la violență împotriva unor persoane sau oficiali ori împotriva unui segment al societății, autoritățile statului se bucură de o apreciere mai largă când examinează necesitatea restrângerii libertății de exprimare (ex. **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42);
- n) libertatea de exprimare are o importanță specială pentru politicieni sau persoanele alese ca reprezentanți unui electorat, care trebuie să-și atragă atenția asupra preocupării lor; limitarea libertății de exprimare pentru un politician aflat în opoziție sau pentru un

parlamentar solicită un examen mai temeinic din partea CEDO (ex. **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42);

o) fără dubii, libertatea discursului politic nu este absolut prin natura sa, statele pot introduce restricții și sancțiuni, CEDO având rolul final de a analiza compatibilitatea acestor măsuri cu libertatea de exprimare (ex. **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 53);

p) presa joacă un rol esențial într-o societate democratică; deși nu trebuie să treacă de anumite limite, cum ar fi privind securitatea națională, integritatea teritorială, amenințarea cu violență, prevenirea dezordinii și criminalității, respectarea reputației și drepturilor altora, necesitatea de a preveni transmiterea unor informații confidențiale, are sarcina de a oferi — într-o manieră conformă cu obligațiile și responsabilitățile sale — informații și idei de interes public, în particular în chestiuni politice, inclusiv cele care divid societatea dar și cele care prezintă justiția; libertatea presei reprezintă unul din cele mai bune posibilități de a crea o opinie privind ideile și atitudinile liderilor politici; libertatea jurnalistică acoperă posibila recurgere la un grad de exagerare, chiar și provocare (ex. **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 41-42);

q) presa nu are doar dreptul ci și obligația de a prezenta informații de interes public conform dreptului publicului de a primi aceste informații (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);

r) nu se protejează doar informația în sine, dar și forma prin care se aduce la cunoștință opiniei publice (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);

s) stabilirea pedepselor este în principiu de competența instanțelor naționale, CEDO consideră totuși că aplicarea pedepsei închisorii pentru o infracțiune în domeniul presei nu este compatibilă cu libertatea de exprimare a jurnaliștilor, decât în circumstanțe excepționale, mai ales atunci când au fost grav afectate alte drepturi fundamentale, ca de exemplu în cazul utilizării limbajului urii sau incitării la violență (ex. **CUMPĂNĂ ȘI MAZĂRE împotriva ROMÂNIEI**, nr. 33348/96, 17 decembrie 2004, § 115);

t) principiile privind libertatea de exprimare vizează și funcționarii publici, deși este legitimat ca statul să impună față de ei obligația discreției, ținând cont de statutul lor special (ex. **AHMED și alții împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 65/1997/849/1056, 2 septembrie 1998, § 56).

25. Art. 30 al **Constituției României** care asigură libertatea de exprimare, prevede și limitele acestei libertăți:

„(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război, de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.”

26. **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** consideră că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată

chiar și penal: „Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art.1 alin.(3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.”

Colegiul director al CNCD reține următoarele

27. Afirmatiile analizate, reprezentând un comportament manifestat în public, sunt de natură să vizeze atingerea demnității, să creeze o atmosferă de intimidare, ostilă, degradantă, umilitoare, ofensatoare îndreptată împotriva petentului pe criteriul etnic.

28. Astfel de afirmații, în conformitate cu cazuistica CEDO, nu sunt protejate de dreptul la liberă exprimare, și anume:

Ce ai înțeles? Nu ai înțeles nimica, mă. Bă, nu ai înțeles nimic, mă. Ești un nemernic, ești un prost, ești un nesimțit, ești un farsor, ești un jegos. Bă, se vede pe fața ta, și după culoarea pe care o ai, mă.

29. În mod evident exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități. Obligația de a evita expresii care, în mod gratuit, ofensează alții, care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbateră publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane, are semnificație specială în situații de tensiuni. Atacurile la adresa petentului s-au desfășurat într-o situație de tensiuni administrative/politice, reclamatul având posibilitatea de a critica petentul pentru anumite aspecte ce țin de calitatea de Consilier local și fără afirmații cu caracter discriminator, fără să utilizeze expresii care au ofensat în mod gratuit.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu o abținere și 6 voturi pentru ale membrilor prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Constatarea existenței unui tratament diferențiat, discriminatoriu, potrivit art. 2 alin. 1 și precum și al art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;

2. Sancționarea părții reclamate .. cu avertisment contravențional conform art. 26 alin (1) din O.G. nr. 137/2000 coroborat cu art. 8 din O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare

3. O copie a prezentei hotărâri va fi comunicată părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

-

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea** faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BABUȘ RADU – Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

MOȚA MARIA – Membru

OLTEANU CĂTĂLINA - Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Data redactării: 21.10.2022

Redactată și motivată: C.S.P./F.V.

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

